

Posudek na diplomovou práci Marie Adamcové

Vznik a vývoj Komunistické strany Československa ve 20. letech 20.století

Předkladatelka se zaměřila na období vývoje KSČ mezi lety 1921-1929, kterému se v historickém bádání často věnuje menší pozornost než obdobím následujícím. Souhlasím se zdůrazněním významu právě tohoto období pro pochopení celých pozdějších dějin KSČ. Autorka však nepsala práci pouze historickou. Zvláště v prvních částech se zabývala tématy, která patří do politologie a politické filosofie. Věnuje se širším politickým a ideovým souvislostem, když píše o podstatě, cíli a vývoji koncepcí, které sehrály roli při vzniku a formování socialistického a komunistického hnutí. Představení těchto koncepcí je však občas až příliš heslovité. V rozboru Marxova a Engelsova myšlení se říká, že „na rozdíl od utopických socialistů však Marx a Engels viděli násilné provedení revoluce jako nutnost a nebylo podle nich možné uskutečnit žádnou formu kompromisu“ (s.10). Autorce unikla podstatná skutečnost, že tento postoj náleží k období celoevropských politických bouří a revolucí v roce 1848. Tito autoři později své názory modifikovali, a zvláště pozdní Engels kladl důraz na možnosti, které sociální demokracii dává parlamentní demokracie. Umírněný a radikální proud v sociálně demokratických stranách v osmdesátých letech devatenáctého století, o němž předkladatelka píše ve své práci (např. s. 15), se lišil tím, které momenty z Marxova a Engelsova díla zdůrazňoval. Tehdy ještě neběželo o oddělení se od Marxe jako hlavního myšlenkového zdroje. Viz hlavní představitel umírněného proudu Eduard Bernstein a jeho rozvíjení „zralého Marxe“ https://en.wikipedia.org/wiki/Eduard_Bernstein

Autorčinou silnou stránkou je celkem plastické líčení průběhu dějinných událostí, jako jsou události předcházející samotnému vzniku KSČ (kap.2) nebo její založení (kap.3). Historie se zde nicméně podává poněkud pozitivistickou metodou. Oceňuji však, že předkladatelka pracuje také s archivními zdroji. Práce z oboru ZSV by měla obsahovat více motivů z politického myšlení nebo kulturních dějin. Nevznáší se tu otázka, která je nasnadě, jak vysvětlit skutečnost, že KSČ měla ve dvacátých letech masivní podporu a značné množství členů. Jak tuto skutečnost skloubit se stereotypem o Čechách jako „nerevolučním“ bázlivém národu? Autorka také nezkoumá významy pojmů v jejich historickém vývoji. Např. pojem „demokratický centralismus“ (s.46) měl rovněž svou historii, která sahá k diskusím o stranické organizaci v Sociálně demokratické straně Německa na konci devatenáctého století. Tato koncepce původně spojovala demokratickou diskusi a jednotu politického jednání na základě výsledků diskuse. Viz https://en.wikipedia.org/wiki/Democratic_centralism. Přes tyto dílčí výhrady mohu konstatovat, že závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

V Praze dne 3.5. 2019

doc. Michael Hauser, Ph.D.